

WPROWADZENIE

Istota i funkcje strategii rozwoju gminy

Strategia rozwoju gminy stanowi główne narzędzie kształtowania polityki lokalnej. Odzwierciedla ona oczekiwania i potrzeby mieszkańców oraz wyraża wolę osiągnięcia wspólnych celów zawartych w misji rozwoju oraz poszczególnych celach strategicznych. Potrzeba planowania strategicznego jednostki samorządu terytorialnego wynika z założenia, że działanie według zaplanowanej strategii przynosi duże lepsze efekty, niż realizowanie pojedynczych zadań inwestycyjnych, niespójnych lub nie następujących po sobie w optymalnej kolejności. Należy przy tym podkreślić, iż w realizację strategii gminy powinny włączyć się władze samorządowe, mieszkańcy, podmioty gospodarcze oraz wszystkie instytucje czy stowarzyszenia pozarządowe działające na rzecz gminy i w jej interesie. Działania wielotorowe podejmowane przez różne podmioty publiczne i prywatne, w ramach przyjętej i powszechnie akceptowanej Strategii Rozwoju, przynieść mogą w dalszej perspektywie korzyści w postaci zdynamizowania rozwoju gminy i poprawy jakości życia mieszkańców. Istotne jest to, że Strategia Rozwoju Gminy jest szansą na stworzenie długofalowej wizji rozwoju gminy oraz koordynację i hierarchizację działań. Dokument ten pozwoli też we właściwy sposób i w odpowiedniej kolejności rozwiązywać zidentyfikowane problemy strategiczne.

Proces opracowania Strategii rozwoju gminy spełnia wielorakie funkcje. Wpływa na wzrost partycypacji społecznej wymusza koordynację działań oraz utworzenie kanałów przepływu informacji pomiędzy partnerami. Według standardów Unii Europejskiej bardzo ważnym elementem przygotowywania programów rozwoju jest uzyskanie zgody społecznej, co do rezultatów procesu planowania. W związku z tym, aby stworzyć możliwość uczestnictwa mieszkańców w tworzeniu wspólnej wizji rozwoju Gminy, zorganizowano konsultacje społeczne. Na spotkaniu, które odbyło się 05.07.2007 r. wypowiedzieli się radni gminy, pracownicy urzędu gminy, liderzy społeczni oraz mieszkańcy.

Inną funkcją Strategii jest promocja gminy kierowana między innymi do samorządów wyższego szczebla oraz podmiotów sektora prywatnego, w tym zwłaszcza do inwestorów. Strategia jest także ważnym narzędziem motywacyjnym i kreującym nowe impulsy rozwojowe. W szczególności odnosi się to do organizacji pozarządowych i podmiotów gospodarczych, które mogą liczyć na wsparcie podejmowanych przez siebie przedsięwzięć, zgodnych z celami i priorytetami strategii rozwoju gminy.

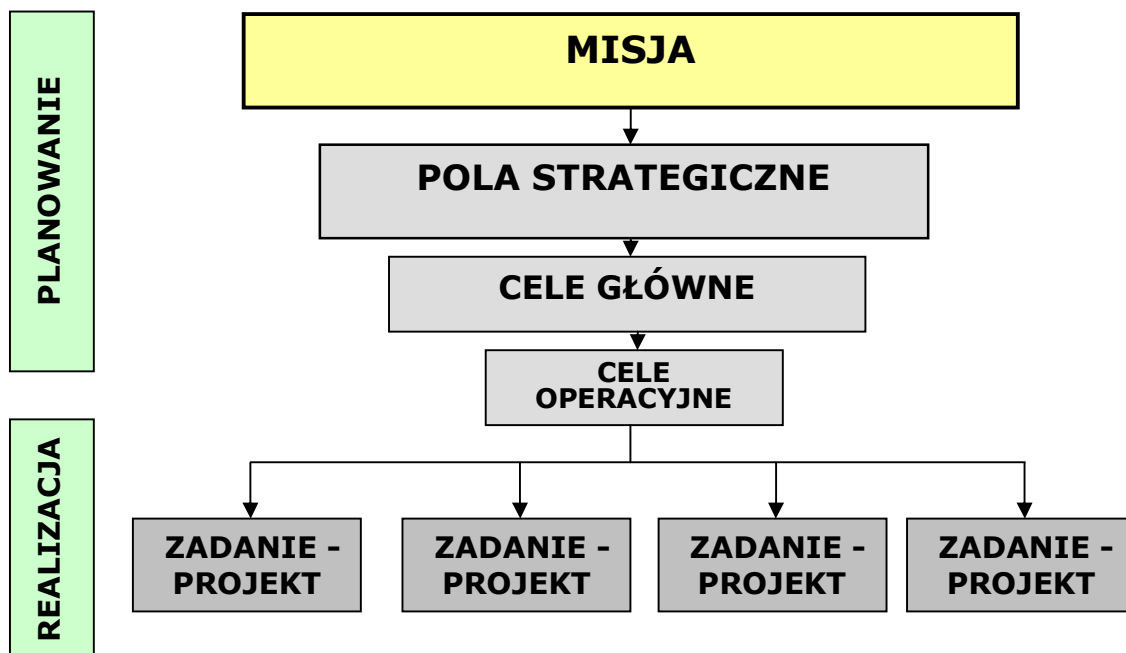
Zakres opracowania

Niniejszą Strategię Rozwoju można podzielić na dwie zasadnicze części: diagnostyczną i planistyczną. Powyższy podział jest powszechnie stosowany przy tworzeniu tego typu dokumentów strategicznych.

Punktem odniesienia strategii jest diagnoza stanu istniejącego, która sprowadza się do gromadzenia informacji, ich analizy i opracowania diagnozy stanu gminy. Etap ten pozwala na ogólną ocenę stanu istniejącego i wyznaczenie głównych kierunków rozwoju gminy. Wyznaczone zostały w ten sposób pola możliwości rozwoju gminy, przy jednoczesnym poszukiwaniu rozwiązań zidentyfikowanych problemów. Część diagnostyczną podsumowuje analiza SWOT, łącząc tę część strategii z częścią planowania strategicznego.

Na podstawie danych wyjściowych – diagnozy stanu istniejącego, określone zostały priorytetowe obszary problemowe oraz preferencje rozwojowe wynikające z istniejących uwarunkowań.

Rysunek 1 Logiczna struktura strategii

Źródło: opracowanie własne

Struktura części planistycznej została wypracowana metodą od ogółu do szczegółu. Na samym szczycie struktury strategii znajduje się misja określająca uzasadnienie istnienia gminy. W misji zawarte są pola, w których powinna być realizowana strategia, natomiast w każdym z pól cele główne i operacyjne zmierzać będą do osiągnięcia ogólnego celu misji. Realizacja celów możliwa jest tylko poprzez

wykonywanie całego szeregu działań. W fazie wdrażania strategii niezbędne będzie opracowanie i zrealizowanie całego szeregu odrębnych, ale komplementarnych wobec siebie projektów. Dzięki takiej metodologii „Strategia Rozwoju Gminy Bestwina” staje się świadomym i ukierunkowanym procesem podejmowania decyzji.

Cel opracowania

Niniejsza **Strategia Rozwoju Gminy Bestwina** powstała z potrzeby weryfikacji i aktualizacji zapisów Strategii opracowanej w 1997 r.; strategia obejmowała lata 1998-2006. Aktualizacja zapisów strategicznych jest wynikiem nowej sytuacji społeczno-gospodarczej gminy, województwa śląskiego oraz Polski, związanej głównie z wstąpieniem naszego kraju do Unii Europejskiej w maju 2004 r. Potrzeba aktualizacji podyktowana jest również uwarunkowaniami lokalnymi oraz pojawieniem się nowych potrzeb społecznych. Zaktualizowana Strategia odpowiada potrzebie kompleksowego i długookresowego podejścia do rozwoju gminy w kontekście możliwości pozyskania funduszy pochodzących z Unii Europejskiej i budżetu państwa w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013, Programu Europejskiej Współpracy Terytorialnej, Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

Proces aktualizacji Strategii Rozwoju Gminy Bestwina z 1997 r. oparto na następujących założeniach:

- 1) Zachowanie ciągłości procesu planowania strategicznego** – poruszanie się w podobnych obszarach problemowych, aktualna analiza barier w realizacji strategii, identyfikacja nowych zadań strategicznych;
- 2) Dostosowanie zapisów Strategii do nowych uwarunkowań społeczno-gospodarczych** – funkcjonowanie Polski w Unii Europejskiej, wymogi funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, założenia planów rozwoju na szczeblu krajowym (m.in. Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015, Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013), założenia planów rozwoju na szczeblu regionalnym (Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego 2000-2020), zapisy dokumentów polityki regionalnej (Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2007-2013), zmiany w Gminie i jej najbliższym otoczeniu.
- 3) Aktywizacja i kontynuacja współpracy środowisk lokalnych gminy** – spełnienie zasady partnerstwa w procesie planowania rozwoju lokalnego.

W ramach procesu aktualizacji Strategii Rozwoju Gminy Bestwina dokonano także przeglądu i uzupełnienia Wieloletniego Planu Inwestycyjnego Gminy. Zachowa w ten

sposób korelację obu dokumentów.

Strategia stanowi także dokument bazowy dla opracowania innych dokumentów średniookresowych w procesie aplikowania o fundusze strukturalne Unii Europejskiej – Lokalny Program Rewitalizacji Terenów Zdegradowanych w Gminie Bestwina Rewitalizacji Gminy Bestwina (tereny przemysłowe) oraz Planu Odnowy Miejscowości Kaniów.

Metodologia

Strategia Rozwoju Gminy Bestwina jest dokumentem planistycznym, obejmującym wszystkie najważniejsze sfery działalności gminy. Przyjęto, że strategia obejmować będzie tylko kluczowe uwarunkowania, dla rozwoju i mieszkańców gminy. Założono, że do strategii włączone będą projekty, które swoim zasięgiem obejmą największą liczbę mieszkańców, znajdują się w niej projekty o dużym oddziaływaniu (ochrona środowiska), projekty długookresowe i mające istotne znaczenie w kontekście rozwoju strategicznego gminy. Zdefiniowane w strategii cele główne wynikają również z konieczności wypełnienia przez Gminę zobowiązań akcesyjnych (na przykład w zakresie budowy systemu kanalizacyjnego). W strategii omówiono problemy oraz uwarunkowania dotyczące całej społeczności gminnej oraz te problemy, które wpływają na ograniczanie rozwoju gminy w dłuższej perspektywie czasowej.

Okres realizacji Strategii Rozwoju

Okres realizacji zaktualizowanej Strategii Rozwoju Gminy Bestwina przyjęto na lata 2007-2013, zatem wpisuje się ona w obecny okres programowania funduszy Unii Europejskiej w latach 2007-2013. Zaktualizowana Strategia Rozwoju jest dokumentem kierunkowym, mającym ułatwić władzom samorządowym formułowanie zadań do realizacji w ramach funduszy strukturalnych Unii Europejskiej. Obecna aktualizacja strategii ma charakter porządkujący dotychczasowe zapisy, z uwzględnieniem priorytetowych z punktu widzenia rozwoju gminy działań wymagających realizacji do roku 2013.

Metodę opracowania Strategii Rozwoju Gminy Bestwina na lata 2007-2013 określić należy jako ekspercko - partnerską, ponieważ koncepcja Strategii powstała jako opracowanie firmy IR Consulting S.C. Izabela Żelichowska, Renata Żmija z Bielska-Białej przy partnerskim udziale przedstawicieli Zarządu Gminy, Rady Gminy, pracowników Urzędu Gminy oraz samych mieszkańców, którzy mieli możliwość uczestniczenia w konsultacjach społecznych.